

VII. RO NÍK STUDENTSKÉ V DECKÉ A ODBORNÉ INNOSTI (SVO) NA PF UK Oponentský posudek

AUTOR SOUT ŽNÍ PRÁCE: Daniela N me ková

NÁZEV SOUT ŽNÍ PRÁCE: Právo a spravedlnost. Kurt Blaschtowitschka p ed
mimo ádným lidovým soudem

OBOR: Právní d jiny

POSUDEK VYPRACOVAL: JUDr. Ji í Šouša, Ph.D.

1. Hodnocení tématu z hlediska jeho aktuálnosti, praktické použitelnosti a teoretického významu

2/3

Zd vodn ní bodového hodnocení:

Kritérium hodnocení aktuálnosti je u právn historického tématu vždy pon kud obtížn ji aplikovatelné, nicmén poznání historie m že v každém p ípad napomoci pou ení pro p ípadnou a už normotvornou, interpreta ní i aplika ní juristickou innost v budoucnu. Autorka se v posuzované práci Studentské v decké a odborné innosti op t zabývá tématem retribu ního soudnictví v eských zemích po roce 1945, kterému se v nuje dlouhodob . P estože etnost zpracování tématu mimo ádných lidových soud stává do pop edí legitimní otázku, zda zpracovávání konkrétních kauz skute n je tou cestou, jež posune úrove eské právn historické v dy teoreticky dále, nejde spíše o projev jakési fascinace jednotlivinami ve stylu hrdiny známého románu Hermana Melvilla a nem l by být již kladen v tší d raz již spíše na analytickou práci, p ípadn pouze na typizované p ípady mající rozsáhlejší p esah pro celkové pochopení p edm tného právního institutu, domnívám se, že zvolené téma Kurta Blaschkowitschky zd vod uje své zpracování tím, že je mimo ádn relevantní pro zásadní diskurz (nejen) soudobé v dy, totiž spor o hodnocení p í in, pr b hu a výsledk druhé sv tové války, spor, jež se stává s nejnov jšími událostmi odehrávajícími se ve východní Evrop obzvláš aktuální. Práv p ípad jeho a jeho ženy byl totiž v nedávné dob p edm tem sice zda ilé, ale faktograficky z ásti zavád jící a jednostranné (toto konstatování iním p i akcentaci práva autor d l takového typu na um leckou licenci) popularizace (viz J. Pospíšil Hyeny, dokument T Vizovická Mata Hari, ale též autorkou nezmín né popularizace p ípadu spojené se jménem fará e Antonína Vysloužila, který se B. snažil pomoci) a objektivn jší p ístup autorky by mohl mimo jiné sloužit jako koncep ní podklad pro obdobné dokumenty v budoucnosti, p íp. ke spolupráci autorky s eským svazem bojovník za svobodu, jehož jeden z úkol je i „vystupovat proti snahám podrývajícím základy naší státnosti a proti zkreslujícímu výkladu našich d jin.“

2. Hodnocení pojetí práce (systematika, logická stavba, použité metody, prameny)

4/5

Zd vodn ní bodového hodnocení:

Práce je strukturována do úvodu, p ti kapitol, skládajících se z kapitoly p ibližující život K. Bachtowitschky, kapitoly o retribu ních dekretch, zahájení trestního stíhání, obžaloby a záv ru. V úvodu (s. 4 – 6) se autorka v nuje zejména seznámení s nejd ležit jšími zdroji, z nichž erpala a rovn ž tak s dalšími publikacemi, a už obecných i konkrétních, v nujících se problematice mimo ádných lidových soud . Vzhledem ke koncentraci práce na jedno ízení snad bylo možné neuvád t díla typu lokální sondy (nap . Chebska, Ostravska, Liberecka), nebo alespo uvést d vody vedoucí k volb zrovna vyjmenovaných publikací, když se p ípadu p ímo netýkaly. D l konkretizujících innost mimo ádných lidových soud v regionech existuje totiž nep eberné množství (nap . lánek Zuzany Dubové Mimo ádný lidový soud Chrudim ve Sborníku prací východo eských archiv , sv. 12) v etn ády kvalifika ních prací (viz nap . T. Nohel, Mimo ádný lidový soud ve Znojmu v letech 1945 – 1948). V úvodu také chybí vymezení použitých metod.

Stavba práce je logická, vzhledem k osobnosti Kurta Blaschkowitschky, by bylo možná doporučit vhodně doplnit subkapitolu, jež by sledovala perod soudce první republiky v poslušný nástroj nacistické justice, protože právní aplikace praxe a perod soudce podle nemecké vady významně napomohlo budování totalitního režimu.

Z hlediska logiky stavby pak také tená i jakoby vypadla kapitola týkající se řízení před soudem, kdy po rozboru jednotlivých bodů obžaloby (s. 12 – 17) již bezprostředně následuje vyhlášení rozsudku (s. 18 – 19), protože příběh řízení kol. Nemecková akcesoricky připojuje již rovnou k jednotlivým bodům obžaloby.

Autorka v zásadě využila všech klíčových zdrojů, jež jsou k materiálu dostupné. Lze upozornit na existenci dokumentu Svazu protifašistických bojovníků (dnes český svaz bojovníků za svobodu), který byl vydán pro vlastní potřebu a shrnuje činnost i po etoběti nacistických soudců. Jeho dostupnost je ale velmi sporná, podle mých informací již jen přes antikvariáty.

3. Hodnocení formální stránky práce (jazyková úroveň, přehlednost, grafická úprava a technické zvládnutí textu)

3/4

Zdvojnásobí bodového hodnocení:

Jazyková i formální úroveň práce osvědčuje autorino zvládnutí práce s textem na úrovni odpovídající vdeckým pracím. Práce je vhodně uspořádaná, srozumitelně napsaná a splňuje standardy požadované podmínkami letošního ročníku SVO.

Nedostatků po formální stránce není mnoho, upozornit lze například na rozdíl názvu kapitoly Retribuční dekret v obsahu a názvu téže kapitoly na příslušném místě, kdy už se nachází v plurálu (Retribuční dekrety), což lépe odpovídá jejímu obsahu.

Doporučit lze sjednocení označení kapitol, kdy v obsahu se neobjevuje číselné označení, které tená nalezne v samotném textu.

Jako drobnost k nápravě lze uvést některé nepřesné i nedokončené formulace. Například na s. 8 oponované práce píše autorka, že „*válka se projevovala.... i plánovanými zloiny proti lidskosti*“. Lépe by snad znělo konstatování, že „*vedení války nacistickým Německem a jeho spojenci bylo doprovázeno i masivním státním plánováním a organizovaným provedením zloinů proti lidskosti*“, jež jednoznačně identifikuje viníky války (vína za válku byla ostatně konstatována i Norimberským tribunálem), nebo válka není živým organismem, ale výsledkem lidské činnosti a také ukazuje, že uvedené zloiny byly nejen plánovány, nýbrž rovněž provedeny a to v rozsáhlém měřítku bu přímo státními orgány nebo pod státní záštitou (lze uvést například omisivní přístup rumunského Antonescova režimu při tzv. spontánních pogromech nebo při transportu židovského obyvatelstva a jeho vyhladování na území dnešního Moldavska). Obdobně nesprávnou se jeví formulace na s. 13, dle které „*trest smrti vykonával vrchní státní zástupce...*“, správněji by asi mělo znít, že „*dozor nad výkonem trestu smrti (nad provedením popravy) náležel do kompetence vrchního státního zástupce...*“ Stejně tak na s. 14 „*prohlášení ...rozhodnutí ministra spravedlnosti*“ by správněji mělo znít „*vyhlášení...*“

Dále je nepřesně citováno na řízení SNR . 33 v poznámce . 35 na s. 9 a na s. 21 je v poznámce . 99 použito v tšší velikosti písma.

4. Hodnocení obsahové (včetně připomínek k textu, konfrontace s jinými možnými názory, celkové zvládnutí tématu, zhodnocení závěrů práce, do jaké míry mohou být předmětem diskuse při ústním kole)

8/8

Zdvojnásobí bodového hodnocení:

K obsahové stránce, kromě výše uvedeného, nemám zásadnějších připomínek. Autorka se velmi dobře vypořádala jak s pováleným hodnocením případu, které odráží zvláště dobový tisk (viz například její hodnocení v pozn. 88, s. 19 oponované práce), tak s názory objevujícími se v populárně

naučných textech i po letech v poslední době (čímž ostatně navazuje na J. Plachého). Závěry jsou jednoznačné a jednou z nejsilnějších částí práce a bezpochyby jsou nanejvýš způsobilé být předmětem diskuse v ústním kole.

5. Stručné celkové hodnocení práce a celkový počet bodů¹

17/20

Závěrečný komentář :

Závěrem lze konstatovat, že práce kol. Daniely Němečkové „Právo a spravedlnost. Kurt Blaschtowitschka před mimořádným lidovým soudem“ sice díky své povaze studie popisující a provádějící rozbor konkrétního případu nepřináší příliš nových informací a neznamená tedy zásadní dílo pro rozvoj právní historické jurisprudence, ale díky své snaze objektivně zmapovat mediálně známý případ hraje důležitou úlohu v úsilí o kvalitní právní vědu. D. Němečková zvládla jak shromáždit, tak odpovídajícím způsobem po formální i obsahové stránce zpracovat klíčové zdroje a vytvořila (vzhledem k její aktivní úasti na předchozích ročníkách SVO se dá již i jako obvykle) nadstandardní studentskou vědeckou práci ve všech ohledech. Za velmi pozitivní považuji vlastní autorino vypořádání se s omyly populárních děl Blaschtowitschkova v případě. Vytknout snad lze zejména některé nepřesné nebo nedokonalé formulace.

Otázky k ústní obhajobě :

1. **Legalita poskytování právní pomoci ze strany soudce i státního zástupce v trestním procesu první republiky a Protektorátu Čechy a Morava.**
2. **Právní základinnosti Sondergericht v Protektorátu Čechy a Morava.**
3. **Výklad pojmu „zavinil“ v řízení před mimořádnými lidovými soudy.**

V ...Praze..... dne ...2.6.2014.....

.....
JUDr. Jiří Šouša, Ph.D.

Oponent práce

¹ Celkový počet bodů jsou součtem bodů udělených v předchozích čtyřech kategoriích.